

Cindy
Martinusen

Avondtij

AVONDTIJ

Cindy Martinusen

Avondtj

redrose roman

Voor allen, bekend en onbekend, die me bewaard hebben

© Kok Omniboek – Kampen, 2010
Postbus 5018, 8260 GA Kampen
www.kok.nl

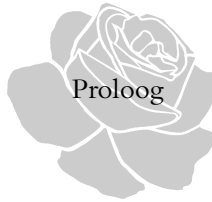
Oorspronkelijk verschenen onder de titel *Eventide*
bij Westbow Press, a division of Thomas Nelson, Inc.
© 2006 Cindy Martinusen

Vertaling: Joanne Goosen
Omslagontwerp: Julie Bergen
Omslagillustratie: Yolande de Kort/Trevillion
Bijbelcitataten: naar de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV)
Grafische verzorging: Rem Polanski

ISBN 978 90 5977 513 8
NUR 302

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Italië, 1989

Het was kortstondig en het werd vaak over het hoofd gezien, hoewel het iedere dag gebeurde.

Een vluchtige blik op het avondtj had Carrie al eerder doen stilstaan, had haar doen denken aan alle zonsondergangen die ze had gemist, maar niet eerder was die stilte zo vol verwachting. Het was een dramatische zonsondergang geweest, toen Carrie samen met Lauren en Graham een wandeling maakte over het met keistenen geplaveide pad langs de kustlijn van het dorpje. Nu ging het licht langzaam onder, en het bracht een donker gevoel van verandering met zich mee. Ze maakte snel een grapje en lachte om de voorspelling die deze avond met zich mee leek te dragen, te negeren.

‘Wie het eerst bij het water is’, zei ze, en ze begon te rennen.

Lauren rende achter haar aan totdat ze de vloedlijn bereikten, waar ze hun sandalen uitschopten om het vlakke water van de Middellandse Zee hun voeten te laten bedekken.

‘Ik was er het eerst’, riep Carrie, hoewel Lauren haar voor was geweest.

‘Nee, dat was je niet’, zei Lauren, en ze bukte zich om water in Carries richting te spetteren.

Graham naderde langzaam, terwijl hij naar hen keek, als een stille getuige.

‘We zouden moeten gaan zwemmen’, zei Carrie terwijl ze verder weg over het water keek. Iedere golf gleeed zachtjes over de met steentjes bezaaide kustlijn en sloot zich om hun voeten. Ergens achter hen klonken flarden jazzmuziek, en het geluid van gelach en conversaties in robuuste Italiaanse tongval kwam naar beneden vanuit het dorp.

‘Het is bijna donker’, zei Lauren.

‘Ja, het is bijna donker’, echode Graham terwijl hij naast Carrie ging zitten. Ze lachte om zijn glimlach en herinnerde zich hun avond op precies deze plek, toen ze zwommen in banen maanlicht.

‘En de Benders verwachten ons voor het avondeten’, hielp Lauren hen herinneren.

Carrie zuchtte en stelde zich voor hoe heerlijk het zou zijn om te zwemmen in golven die langzaam steeds donkerder en dieper blauw werden.

‘O, het is het avondtj’, zei Carrie, kijkend naar het licht aan de horizon, het bewijs van de laatste publieke buiging van de zon en haar afdalen in de zee.

Lauren maakte een streng zeewier los van haar voeten.

Staand naast Carrie keek Graham zwijgend naar waar de wiegende zee de laatste streepjes licht aan de horizon raakte. Zijn vingers verstrengelden zich met de hare, en Carrie voelde de lichte tinteling van zijn aanraking. Ze vroeg zich af of dat gevoel ooit minder zou worden; ze hoopte dat dat nooit het geval zou zijn.

‘Je hebt vast wel een passend gedicht of een citaat voor dit moment, Lauren’, zei Carrie.

Lauren liep voorzichtig door het water naar Carries andere kant. ‘Nou, eh, zoals Longfellow schreef, ‘De dag is voorbij en de duisternis valt van de vleugels van de nacht.’ Ik zou kunnen doorgaan als je wilt.’

‘Ja, ga door’, zei Graham op een geïnteresseerde toon die Car-

rie wel beviel. Graham had geprobeerd de kloof te overbruggen die was ontstaan toen Lauren een paar weken eerder in Italië was aangekomen.

“Zoals een veertje naar beneden zweeft van een adelaar op zijn vlucht’. Dat is wel genoeg’, zei Lauren streng, hoewel ze naar hen beiden lachte.

‘Dat doet Lauren altijd. Ze herinnert zich de beste uitspraken en citeert ze precies op het goede moment. Ik zou willen dat ik zo’n geheugen had.’ Carrie pakte Laurens hand en trok haar dichterbij. Nu keken ze alle drie in de richting van de steeds donker wordende horizon.

Carrie wist dat het ongemakkelijke gevoel tussen Lauren en Graham in de loop van de tijd langzaam minder zou worden. Haar liefde voor hen allebei bracht hen samen op deze *bella noche*.

We hebben allemaal onze geheimen. Houdt dat Graham en Lauren op afstand? Misschien zullen we dat wat we dragen, snel aan elkaar geven, en zal onze last eindelijk minder worden.

‘We moeten maar teruggaan’, zei Lauren, en ze deed een stap naar achter. ‘Of ik kan alvast gaan, als jullie ... je weet wel, wat tijd voor jullie samen willen. We hebben nog maar een paar dagen.’

‘Dan is het terug naar Amerika’, fluisterde Carrie, zich afvragend hoe ze ooit deze perfecte zomer in Italië achter zich zou kunnen laten. Zou het allemaal verdwijnen wanneer het echte leven eenmaal zou terugkeren, als een droom of een verhaal dat ooit verteld was?

‘Ik ben echt door en door Amerikaanse’, zei Lauren. ‘En ik ben blij dat ik naar huis terug reis onder escorte. Alleen al hier zien te komen heeft me zowat de das omgedaan.’

Carrie lachte. ‘Nou, de volgende reis naar Europa moet je meegaan voor de hele vakantie in plaats van je beste vriendin een beetje te laten rondhangen terwijl jij op kantoor achter een bureau zit.’

‘De volgende reis naar Europa, zeg je? O, terug te zijn waar Coca-Cola naar Coca-Cola smaakt’, zei Lauren.

‘Terug naar de hamburgers en friet’, voegde Graham eraan toe.

‘Terug naar baan, verantwoordelijkheid en routine.’ Carrie

fronste haar wenkbrauwen en werd verrast door de warmte van Grahams kus op haar wang.

‘Altijd mijn vrijgevochten Carrie’, zei Graham zachtjes naast haar oor.

Lauren deed een stap opzij. ‘Het wordt donker. Ik ga terug naar het pension.’

Carrie draaide zich naar Graham en bestudeerde zijn gezicht in de steeds donker wordende avond. In hun ogen lagen een diep verlangen en zomerdagen. ‘Ik denk dat wij ook maar terug moeten gaan. We kunnen haar niet alleen terug laten lopen.’

‘Ja, en we hebben nog wel een paar dagen samen.’

‘En onze hele toekomst’, antwoordde Carrie. Ze riep Lauren. ‘Wacht, we gaan met je mee.’

Ze lieten de zee achter zich, met het zand plakkend aan hun natte voeten. Met hun schoenen in de hand beklommen ze de trappen terug naar de boulevard, terug naar het dorpslicht, waar Italianen en toeristen meanderden door de nauwe straatjes en over het dorpsplein. Carrie keek even om en bleef toen staan. Een paar passen vooruit wachtte Lauren met Graham naast haar. Duisternis was over de zee en de hemel gevallen, op een heel dun streepje dieprood na dat langzaam vervaagde tot een nevelig blauw en zwart. De sterren namen hun plek in, slaap en vermoeide ogen afschuddend. Carrie bedacht hoe makkelijk je de grootse wonderen van alledag over het hoofd zag.

‘Een goedenacht aan de zee, aan de zon en de dag. We zullen elkaar nog heel vaak treffen.’

Carrie voelde dat er plotseling betekenis kleefde aan de wijze waarop ze er allemaal voor stonden. Een avondtij vol verwachting. Een moment dat het einde van iets betekende. Wat zouden ze aantreffen in de tijd die komen ging?

‘Dat is een belofte’, zei Carrie. Ze richtte zich tot Lauren en Graham. ‘Beloofd?’

‘Wat beloven we precies?’, vroeg Lauren.

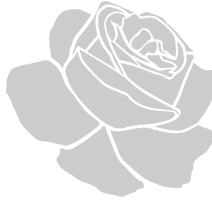
‘Altijd samen te zijn. Laten we, wat de toekomst ons ook brengt, beloven altijd dicht bij elkaar te blijven en ons nooit dit soort momenten te laten ontzeggen. Momenten van samenzijn.’

Ze aarzelden allebei. Carrie keek hen aan en voelde hun onuitgesproken toewijding.

Zij zou ervoor zorgen dat deze heerlijke Italiaanse dagen niet overgenomen werden door zorgen of aarzeling. Op een dag zouden ze terugkijken op de jaren die verstreken waren sinds dit moment en verhalen vertellen over deze zomer en de tussenliggende tijd. Deze nacht zou een keerpunt in haar leven zijn, het eind van het ene tijdperk en het begin van het andere.

En hoe dan ook, die dag was nog heel ver weg.

Terug

Tijd:
ieder moment dat er ooit geweest is
of ooit zal zijn

Hij was weer gevonden.

Die gedachte schoot hem te binnen in het vroege licht voor zonsopgang. Tijdens dat soort momenten vroeg Graham Michaels zich af of hij voor iets wegvluchtte of werkelijk op zoek was naar het ongrijpbare. Misschien allebei.

Hij leefde op zee. Water omringde hem, zijn wijze van leven, zijn bestaan, waar hij sliep en plannen maakte en zich voorbereidde op zijn volgende bestemming. De zee. Vloeiende beweging. Onbetrouwbaar. Onvoorspelbaar. Onstuimig en wispelturig. De plek waar hij thuis was. Dan haalde iets hem in, onthulde iets zijn schuilplaats. Soms kon het gewoon een zin uit een boek zijn, een willekeurig lied op de radio of de geur van koude steen in de winter die hem herinnerde aan de straten waarop hij eens had gelopen. Of iemand die naar hem op zoek was. Zijn verleden was zijn schaduw, altijd aanwezig, zelfs als de glans van de oceangolven hem hielp vergeten.

Vanmorgen was hij opnieuw gevonden.

Het was een grijze ochtend, en Grahams ogen volgden de houtnerf van het dak van de grootste hut. Hij had niet goed geslapen en voelde geen enkel verlangen om de warmte van zijn bed te verlaten. Een inbraakalarm van een auto op de parkeer-

plaats van de haven had hem midden in de nacht gewekt en verhinderd dat hij opnieuw in slaap zou vallen. Daarna klonk het geluid van de misthoorn harder en zeurderig, terwijl hij juist meestal troost haalde uit de eenzame klaagzang ervan. Hij had koffie gedronken voordat hij naar bed was gegaan; misschien kwam het daardoor. Ook al was het koude koffie geweest die nog over was van de vorige middag, soms smaakte die beter, hem vreemd genoeg herinnerend aan een compromis. Zijn hele leven was een compromis, zowel goed als slecht, en koude koffie op een drukke dag diende als een goede herinnering daaraan.

Het was nog steeds donker. De kilte van het uur voor zonsopgang hing in de lucht. De zee sloeg zachtjes tegen de boeg van zijn boot. De vissersboten waren al uitgevaren. Hij had het geluid van de ontwakende motoren gehoord, de krakende voetstappen en de voorstevens die tegen de kades botsten. Terwijl ze de haven uitvoeren, op weg naar hun visgronden op open zee, wiegden hun golven zijn boot heen en weer. Vervolgens zou de krantenjongen komen, racend over de kade, en zijn kranten zouden met een plofje neerkomen op de overgebleven dekken. Soms werd het plofje gevolgd door een zachte plons, die op zijn beurt gevolgd werd door een aantal vloeken.

Hij luisterde naar het naderen van de dag en rekte zich uit onder zijn witte dekbed. Graham was gisteravond naar bed gegaan met sokken aan, maar zoals altijd lagen die nu samen met de beddensprei verfrommeld aan het voeteneinde. Het was alsof hij op iets lag te wachten, al kon hij niet precies vatten wat het was. Totdat zijn telefoon ging. Er belde nooit iemand zo vroeg.

Graham vond de telefoon door het groenachtige licht dat hij gaf, weggestopt in een hoekje, naast zijn wekker. De nummerweergave vertelde hem wie het was.

‘Jasper, ik dacht dat je na je pensioen voortaan zou uitslapen.’

‘Hé, maat, hoe wist je dat ik het was?’

‘Ik voel die dingen aan. Dat heb ik je toch al eens verteld.’

‘Joost mag weten hoe je dat doet’, zei Jasper lachend, in de wetenschap dat hij beetgenomen werd. ‘Ik neem aan dat je dan ook al weet wat ik ga zeggen.’

‘Ja, dat weet ik. Ontbijten bij de Shack, en jij trakteert. Wat ontzettend aardig van je.’

‘Wat ben je toch een ...’, grinnikte Jasper. Vervolgens klonk zijn stem serieus. ‘Moet je horen wat Irene me vanochtend vertelde. Blijkbaar logeerde er een vrouw in de Sea Lion Inn die naar jou informeerde. Ze – ik bedoel die vrouw, niet Irene – vroeg de weg naar de haven en informeerde of jouw boot er lag of niet. Irene is misschien net te behulpzaam geweest.’

‘Wat bedoel je daarmee?’

‘Je weet hoe Irene is. Dat mens weet niet wat een kort antwoord is. Ze zou uren tegen de kat kunnen praten. Ik weet niet wat ze die vrouw allemaal verteld heeft. Ze weet ook niet dat jij graag een beetje onopvallend blijft en zo. Irene voelde zich nogal schuldig toen ik haar dat vertelde. In ieder geval heeft ze haar je telefoonnummer niet gegeven. Maar ik verwacht wel dat je binnenkort bezoek krijgt. Ik dacht dat ik je dat beter even van tevoren kon laten weten.’

‘Bedankt Jasp. En zeg maar tegen Irene dat ze zich niet ongerust hoeft te maken. Het zal wel goed zijn. Misschien heb ik de loterij wel gewonnen. Hoogstwaarschijnlijk was het iemand die de boot wilde boeken voor een uitje.’ Graham was inmiddels al gespitst op het geluid van voetstappen op de kade.

‘Nou ja, sorry in ieder geval. Als je wilt, zie ik je in de Shack, al dacht ik dat het jouw beurt was om te trakteren. Of je komt onderduiken bij mij thuis.’

Graham lachte en vroeg zich af wat Jasper eigenlijk vond van zijn behoefte aan privacy. Had de oude visserman visioenen van een ontsnapping uit de gevangenis of van premiejagers die hem achtervolgden? Misschien keek hij wel naar de opsporingsberichten in het postkantoor en verwachtte hij Grahams gezicht er op een dag tussen te zien. En toch bleef hij trouw.

‘Ik denk dat ik het wel aankan. En ik neem jou mee naar de Shack. Ik wachtte op voordeeldinsdag.’

‘Grapjas.’ Jasper lachte opnieuw. Ze praatten nog wat over het weer, het favoriete onderwerp van alle vissers en zeelieden, en namen toen afscheid.

Het beviel Graham in Newport, Oregon. Jaren geleden had hij het leven in een appartement ingeruild voor een dertien meter lange sloep in een haven. Op zee kon Graham alles vergeten. Hij verbleef in kleine havenstadjes en van daaruit koos hij open zee of verkende hij een groep eilandjes in een landschap dat hij niet eerder gezien had. Daar vergat hij het verleden, vergat hij dat mensen naar hem op zoek waren, vergat hij dat hij nooit ver genoeg zou kunnen vluchten. Hij was hier nu een jaar en was van plan op z'n minst nog een winter te blijven. Hij had nog niet de geringste zin gehad om te vertrekken, tot Jaspers telefoontje. Toen kwam de ene na de andere gebruikelijke ontsnappingsroute weer bij hem op. Waar moest hij deze keer heen? Misschien naar een warmer klimaat. Hij was nog nooit in Zuid-Amerika geweest.

Net zo snel kwamen zijn plannen tot stilstand. Hij had een kleine lening afgesloten om uitrusting voor de boot te kopen, een bankrekening geopend, een contract getekend met de havenmeester, allemaal verplichtingen die hem weerhielden van een nieuw impulsief vertrek.

Graham stond op uit de kajuit en liet de dekens in keurige kreukels op zijn bed liggen. De geur van versgezette koffie dreef hem naar de kombuis. Die geur was zijn wekker, de vorige avond ingesteld op het koffiezetapparaat, en verwelkomde hem op deze nieuwe dag. De houten vloer voelde koud aan onder zijn voeten, en hij vroeg zich af waar hij zijn slippers gelaten had. Hij liep voorovergebogen door het smalle gangetje van de kajuit, voorbij de wc naar de kombuis, waar hij weer helemaal rechtop kon staan. Hij was daarmee al geplaagd door de schaarse bezoekers en de klanten die aan boord kwamen. 'Jij bent te lang voor een zeilboot', had hij meer dan eens te horen gekregen. Maar hij vond dat er iets rustgevends was aan de kleine, compacte behuizing. Hij had ooit een enorm huis gehuurd en toen in de drie maanden dat hij er woonde, nauwelijks geslapen. Een boot was zijn geheime schuilplaats, afgezonderd en geïsoleerd, altijd klaar om het anker te hijsen en weg te varen.

Graham trok de deur van de kombuis naar binnen en sprong de treden op naar het dek. De dikke ochtendnevel hing over het

hout, en zijn blote voeten werden koud en nat toen hij naar de ochtendkrant zocht, die nooit twee keer op dezelfde plek werd gegooid. Hij keek omhoog, zich vasthoudend aan de giek, en tuurde vervolgens naar het einde van de rij boten waar het parkeerterrein te vinden moest zijn. Nog niemand.

Newport, Oregon, kwam nog het dichtst in de buurt van een permanente woonplaats die hij in jaren had gehad. De serveersters in het eetcafé kenden hem; de mannen in de haven ruzieden met hem over de vraag wiens beurt het was om een rondje te geven. De *baristas* in de Wired Whale Espresso Shop verwachtten hem iedere ochtend. Een vaste klant had hem verteld dat de vrouwen ‘daar komt hij aan’ mompelden en vervolgens onmiddellijk zijn cappuccino begonnen klaar te maken. Hij vond het leuk een beetje met hen te dollen, een lach van hen te krijgen, een opmerking te maken over hoe leuk ze eruitzagen. En ze maakten een perfecte cappuccino, vergelijkbaar met die uit Europa. Hij was niet langer een nieuwkomer, een vreemdeling, een buitenbeentje. Hij had een paar keer een kerkdienst bezocht, was stamgast in het havencafé, had vorig jaar in het plaatselijke softbalteam gespeeld. De oude vissers noemden hem ‘maat’ nadat hij hen had vermaakt met zijn foutloze Ierse accent, iets wat hij onder de knie had gekregen door de herinnering aan zijn vaders noordelijke tongval en de tijd die hij als jongen in Ierland had doorgebracht.

Toch had hij niet genoeg geïnvesteerd om een vertrek echt te betreuren. Als het moest, zou hij van het ene moment op het andere kunnen vertrekken.

Met de krant opgevouwen voor hem schonk Graham een tweede kop koffie in. Toen stopte hij om nog eens te luisteren. Het was te vroeg voor bezoek, zei hij tegen zichzelf. De vrouw, wie zij ook was, zou later komen.

Wie was ze? Wat was het deze keer?

Hij was in kleine gehuchten over de hele wereld geweest. En toch zou iemand hem vinden. Misschien moest hij beter zijn best doen. Hij kon zijn patroon veranderen, meer het land in gaan, misschien verdwijnen in de ruige gebieden van Alaska. Maar hij kon zich niet voorstellen dat hij de zee zou achterlaten. Hij hield

net zo veel van de zee als eens zijn moeder had gedaan. Was het vanwege haar liefde voor de uitgestrekte zee, dat hij het water nooit had verlaten? Een soort eerbetoon aan een leven dat te vroeg was afgebroken?

Hij herinnerde zich zijn moeder, de zee en de sterren. Op een avond in Ierland, toen Graham heimwee had omdat ze al zes maanden weg waren uit de Verenigde Staten, had ze hem meegenomen naar het strand. Zijn vader moest tot laat werken in het centrum van Belfast, en dus was dit een avontuur alleen van hen beiden. Ze had een kaart meegenomen die je kon draaien om de sterrenbeelden in de verschillende jaargetijden te laten zien. Samen hadden ze op het zand gelegen, met een opgevouwen wollen deken in de buurt voor als de avond kouder werd.

‘Zie je daar de gordel van Orion en de Grote Jager?’

Hij had geprobeerd de figuren te zien in de sterren, en soms had hij net gedaan alsof hij ze zag. Jaren later zou hij de sterren kennen alsof het goede vrienden waren en zou hij willen dat hij haar kon laten zien wat hij allemaal had geleerd.

‘Het maakt niet uit waar je heen gaat, Graham. Zolang je de zee kunt vinden of de sterren kunt zien, zul je je thuis voelen. Of het nu aan de Stille Oceaan is, waar ik ben opgegroeid, of hier aan de koude Ierse Zee. Je zou naar Kokomo kunnen reizen, zoals in dat liedje van de Beach Boys, of naar het Great Barrier Reef, en toch blijven de zee en de hemel altijd dezelfde woorden tegen je fluisteren. Ze herinneren je eraan dat ik dichtbij ben, dat God nog dichterbij is en dat er een waardevolle reis vóór je ligt. Zoek de sterren en de zee, en je zult je op je gemak voelen.’

Graham reisde naar Kokomo en het Great Barrier Reef. Hij ging landinwaarts en landuitwaarts, maar altijd zocht hij het water en de hemel. Daar vond hij zijn moeder en iets wat op de God leek in wie hij ooit, in zijn onschuld, geloofd had. Wanneer het leven moeilijker werd, wat uiteindelijk steeds weer gebeurde, ging hij naar hen op zoek. Het was geen geweldige troost, zoals zijn moeder misschien had gehoopt. De zee betekende oneindige eenzaamheid; de zee begreep hem.

Buiten hoorde Graham het zachte trappelen en springen van

kattenpootjes. Bij het eerste *miauw* reikte Graham naar het luik en opende hij het. 'Ik denk dat je bij me wilt intrekken, Kapitein Zout', zei hij tegen de wollige witte zwerver. 'Heb je toevallig nog vreemden in de buurt zien dwalen?'

Zout gaf miauwend antwoord, keek hem toen aan met de gebruikelijke kattenminachting, en ging vervolgens kijken of hij zijn etensbakje zou goedkeuren of afwijzen. Vandaag werd het afgekeurd. Restjes van het supersjieke kipdiner van gisteren.

'Gecommandeerd door een miniatuur-dictator die hier niet eens woont. Onthoud één ding: dit is tijdelijk. Begrepen?', zei hij terwijl hij een schoteltje met schoon water vulde en een ander met een nieuw blikje kattenvoer. Toen zag hij dat de vacht van de kat er wilder uitzag dan gewoonlijk. Een plukje bij zijn schouders stond recht omhoog. 'En ben je weer aan het vechten geweest?'

Terwijl Graham Zout gadesloeg vanaf de tafel, verwonderde hij zich over de gedachten aan zijn ouders. Ze waren een tijdje niet in zijn gedachten geweest, maar nu, net als altijd juist wanneer hij het niet verwachtte, kwamen ze weer tot hem. Het bezoek dat onderweg was, dacht hij bij zichzelf. Daardoor kwam het. De vrouw wilde misschien weer vragen stellen over Ierland. Of het zou over de neven kunnen gaan of over tante Fiona, of over de familie van zijn moeder. Misschien was er iemand overleden.

Alleen al doordat hij deze mogelijkheden bedacht, klopte het verleden aan de deur. *Je kunt wel vluchten, maar je kunt je niet verstoppen.* Clichés waren er niet voor niets.

Hij ging op de rand zitten van de ingebouwde houten bank die zich om de tafel vouwde. De vrouw zou nu snel komen en dan zou hij besluiten wat hij zou doen. Waar hij deze keer heen zou vluchten. Of wat hij onder ogen zou moeten zien.

Zo wachtte hij. Graham beseftte dat hij al jaren wachtte.

Lauren Rendell deed dit soort dingen nooit.

Carrie, dit was iets wat Carrie zou doen. Toch begon Lauren nu voor haar beste vriendin aan een reis die ze nooit had willen maken. Ze was nooit van plan geweest het alleen te doen. Hoogst-

waarschijnlijk zou ze in de komende dagen de wereld rond reizen. Vandaag zou ze het zeker weten.

De hotelkamer rook een beetje naar sigaretten, hoewel ze om een rookvrije kamer gevraagd had. Lauren rook aan haar pyjama terwijl ze die opvouwde, maar kon in de linnen stof geen overgebrachte geur ontdekken. Ze stopte hem in haar open koffer, netjes ingepakt en georganiseerd, en bedacht hoe vaak ze de koffer zou gebruiken in de komende dagen.

Gisteren had Lauren een auto gehuurd en was ze naar het noorden gereden, over de Pacific Freeway van Californië naar de rotsachtige kust van Oregon. Ze had nog geprobeerd de zorgen om haar grootvader als excuus te laten gelden om niet te hoeven gaan. Maar hij had haar vanuit zijn tuin uitgezwaaid en geroepen: 'Ik red me wel. Je kunt het, kleintje! En zorg ervoor dat je een beetje ontspant als je daar bent. Geniet eens een beetje van het leven!'

Ze stelde zich opa voor als een wilde tiener die even ontsnapt was aan oplettende ogen. En het was ook niet zo dat ze een echtgenoot had of kinderen die uitkeken naar haar terugkeer, alleen maar een kantoorstaf, die haar misschien meer zou waarderen tegen het einde van volgende week, wat kamerplanten en haar vis met zijn rare uitpuilende ogen.

Natuurlijk was Carrie er ook.

Dit was voor Carrie, zei ze tegen zichzelf, ook al gierden de zenuwen in haar keel bij de gedachte aan een vliegticket voor de volgende dag, met bestemming Florence, Italië, terwijl ze helemaal niet zeker wist of ze die persoon uit het verleden wel echt zou vinden. Zonder zijn bevestiging zou Lauren net zo goed onderweg kunnen zijn om in een Italiaans dorp te gaan zoeken naar de spreekwoordelijke naald in een hooiberg.

Ze keek een moment naar een nietszeggend aquarel, typisch hoteldecor, en ging toen door met het inpakken van haar koffer op het bed. Lauren had een hekel aan hotels, vooral nadat ze op de televisie een speciale nieuwsuitzending had gezien over de minder frisse kant van dit soort plekken. Nu zag ze voor haar geestesoog voortdurend de honderden mensen die hier vóór haar

waren geweest, al hun bacteriën in de lucht, ondergoed en sokken op de grond, hun lichamen in dezelfde badkamer. Walgelijk. Er lag nog veel onbekend terrein op haar te wachten deze week; ze liet het gemak van haar veilige en geplande leventje achter zich.

Carrie. Konden ze dit maar samen doen. Of op z'n minst het reisje naar Europa maken dat ze gepland hadden. En een thuiskomst die niet zou eindigen in een hoop ellende zoals de laatste reis, veertien jaar geleden. Maar Carrie kon niet mee. En dit was het minste wat Lauren voor haar kon doen, of misschien wel het belangrijkste.

Ze keek naar zichzelf in de spiegel. Donker haar in een halfbakken knot en nog donkerder kringen onder haar ogen. Als er iemand was die geloofde dat het klokje nergens tikte zoals thuis, was het Lauren wel. En – ach, fantastisch – ze was haar lievelingsshampoo vergeten, en dat betekende dat ze de Sea Lion Inn Special zou moeten gebruiken, vast en zeker het goedkoopste spul ter wereld.

Waar ben ik aan begonnen? Carrie zorgt er altijd voor dat ik in dit soort situaties terecht kom, maar deze keer sta ik er alleen voor. Ze weet niet eens dat ze me moet komen redden.

De gedachte had haar niet met rust gelaten. Ze had steeds opnieuw gebeden ervan verlost te mogen worden. Maar het liet haar niet los. Deze 'zoektocht' sprak haar aan op een manier die ze niet eerder had ervaren, op Carries avonturen na waarin ze steeds weer werd meegesleept. Deze keer was het niet Carrie, maar zichzelf.

Eerst moest ze oog in oog staan met hem.

Lauren had thuis al wat onderzoek gedaan en ook de vorige avond nog, in haar hotelkamer. Zijn naam stond in de plaatselijke telefoonlijst. Graham Michaels Charter Company, zie advertentie. Met zijn dertien meter lange zeilboot voorzag hij in privé-excursies, tochtjes bij zonsondergang en dagtrips. Een bedrijf op zee. De vrouw bij de hotelreceptie gaf Lauren genoeg bevestiging om zeker te weten dat het inderdaad de Graham Michaels uit Carries verleden was.

'O, die kun je in de haven vinden; daar is hij bijna iedere och-

tend.' De vrouw gaf haar de naam van zijn boot en de route naar de haven. Het kon bijna niet eenvoudiger. En toch was er niets eenvoudigs aan het opzoeken van een oude vijand. Ja, Graham Michaels leek een populaire jongen te zijn in de stad, als ze de beschrijving van de vrouw moest geloven. Ze zou eens moeten weten welke Graham Lauren had gekend. Lauren probeerde zich voor te stellen hoe hij nu zou zijn, van tiener veranderd in een man. Ze wist een paar dingen over zijn leven van jaren terug, iets over zijn jeugd, maar alles zou nu anders zijn.

Hij zou zich haar niet herinneren, verwachtte ze. Dit was geen ontmoeting met iemand uit haar verleden. Nou ja, niet helemaal, want ze hadden lang geleden toch een week met elkaar doorgebracht. En toch was deze man op een bepaalde manier voortdurend in haar leven aanwezig geweest. Zo gaat dat met mensen, wist Lauren. Ze beïnvloedden elkaars levens zonder toestemming te vragen. Ze zou iemand duizend keer kunnen tegenkomen, iedere dag langs zijn werk kunnen rijden, een rij achter hem kunnen zitten in het vliegtuig, in hetzelfde restaurant kunnen eten, en dan opeens wordt zo iemand op een of andere manier belangrijk, zelfs van levensbelang, misschien wel levensveranderend.

Zo was het niet precies met Lauren Rendell en Graham Michaels. Hun relatie kwam door iemand anders. Ze hadden allebei van Carrie gehouden. Lauren had van haar gehouden sinds haar jeugd; ze hield nog steeds van haar, want anders zou ze hier niet zijn. Graham had misschien één zomer, veertien jaar geleden, van haar gehouden. Meer kon ze er niet van zeggen.

Ze was vervuld van een gespannen nieuwsgierigheid. Nieuwsgierigheid en iets wat op haat leek. Wie was deze man die zo veel jaren geleden iets van haar beste vriendin had gestolen? Wie was deze man die Carrie bijna kapot had gemaakt door zijn verraad? Wie was deze man aan wie Carrie nog steeds vol verlangen dacht, en waarom wilde ze graag dat hij zich iets herinnerde wat verder ging dan zij allemaal bij elkaar? Wie hij ook was, hij verdiende het niet. En terwijl ze eraan dacht, haar deel in het verraad naging, wist Lauren dat zij het evenmin verdiende.

De resten van dromen.

De laatste tijd waren veel van Carries nachten gevuld met onbewuste reizen die ze zich niet meer kon herinneren. Waren het dromen of nachtmerries? Het enige wat overbleef, was een intens verlangen om het verhaal en zijn betekenis te kennen.

Het voelde bijna als een obsessie, deze wens zich haar dromen te kunnen herinneren. Het bestuderen van het plafond terwijl ze ontwaakte hielp haar niet. Het kleine notitieboekje naast het bed zweeg. Ze had in de Bijbel gelezen over mensen die in hun slaap een visioen te zien kregen. Was het dat? Maar ze kon zich de boodschap die ze dan had moeten krijgen, al niet meer herinneren zodra de zon opkwam.

Na een aantal nachten van vergeten dromen voelde Carrie zich op deze vroege ochtend aangetrokken door de stoffige hutfokker die achter in de kleerkast was weggestopt. Ooit, lang geleden, had ze er een ansichtkaart in gestopt, een van de onwezenlijke beelden uit het hoofd van Salvador Dali. *Impressions d'Afrique* was de titel, hoewel Dali nog nooit in Afrika geweest was toen hij het schilderde. Was het die ansichtkaart, die haar naar de koffer en zijn schatten uit het verleden trok? Zou ze er een reden vinden voor haar nachtelijk rondspoken?

Carrie liep langzaam vanwege de inmiddels niet-aflatende pijn die door haar spieren kroop. Ze passeerde de muur met familiefoto's, verder naar de hal, voorbij de slaapkamer van haar zoon, totdat ze de verste logeerkamer bereikt had. Daar opende ze een kast. Hier was het verleden, in dozen verpakt en opgeborgen, bijna vergeten onder stof en duisternis, maar toch nooit echt weg. Voor Carrie Timmons was het verleden als het litteken op haar rechterhand; ze leefde er voortdurend mee en toch was het zo vertrouwd dat ze bijna vergat dat het er was.

Het openen van de koffer bracht herinneringen terug aan brieven.

Ik wil geloven dat ik nu sterker ben. Misschien ben ik wel sterk genoeg voor ons allebei. In ieder geval voel ik het vandaag wel zo.

Deze woorden waren geschreven. En nog veel meer. Ze keerden naar haar terug toen ze, in plaats van de ansichtkaart van Dali,

diep verborgen in de hutkoffer een stapel versleten en vervaagde enveloppen vond. Was dit wat ze zich moest herinneren? Verzegelde, nooit verstuurde enveloppen. Samengebonden, met twijn vastgemaakt en opgeborgen.

Carrie hoefde ze niet te openen om te weten welke woorden ze zouden bevatten. Zij was de schrijfster. Zij had ze in hun papieren gevangenis gestopt, het mierzoete randje ervan gelikt en voor zichzelf weggeborgen.

Niet een was er verstuurd.

In een oogwenk hield ik van je.

Ik heb bepaald wanneer het moment begon.

Een geopende koffer, van haar grootvader geweest, maar misschien niet erg verschillend van die van Pandora, bevatte de souvenirs van haar jongere jaren. Er bestond een verborgen leven achter het slot van de koffer, en dat leven was van haar geweest.

Je gelooft me misschien niet, maar ondanks de fouten, zowel van jou als van mij, heb je me een beter mens gemaakt op manieren die je niet kunt begrijpen of je zelfs maar kunt voorstellen. Ik zou willen dat er tijd was geweest om je dat te vertellen.

De woorden stonden in de brieven, woorden die weer bij haar bovenkwamen zonder dat ze de enveloppen hoefde te openen.

Twee levens. Eén voor de buitenwereld. Ze was echtgenote, moeder, plaatsvervangend poppenspeelster tijdens de kindernevendienst (ook al was ze daar niet erg goed in), en al die rollen waarvan ze genoot en die haar uitvergrootten, als ze lachte, een praatje maakte terwijl ze een garnaal op een cocktailprikker vasthield of een kop koffie dronk en ondertussen kletste met vrienden en bekenden.

En dan was er het verborgen leven.

Was het ons verlangen naar meer schoonheid? Of vonden we bij elkaar een plek waar we konden ontsnappen aan het verdriet dat we verduurden? Hoe konden oprechte motieven zich zo vreselijk tegen ons keren?

In die wereld was ze ver verwijderd van de mensen om haar heen. Zelfs met haar geloof in God voelde ze zich soms zonder betekenis in het licht van een tijdloze eeuwigheid. Misschien was

dat gevoel te wijten aan de afgelopen paar jaar van ziekte, maar het was er toch ook al geweest lang voordat de bij haar vastgestelde ziekte haar organen was gaan aantasten. En misschien was de ziekte wel de fysieke manifestatie van de pijn die bezig was haar te doden sinds die zomer.

Die zomer.

De pijn van een voorbijgegaan seizoen. Slechts een paar maanden die haar nu, zo veel jaren later, nog steeds achtervolgden. Het wierp een schaduw over haar hele leven, zelfs over haar vroegste herinneringen. Nu werden de herinneringen aan haar kinderjaren overschaduwd door dat wat zou komen. De dagen waarop ze in haar boomhut met een boek had liggen wegdromen; ze was altijd aan het dromen. 'Dat wat zou komen' bevlekte die jeugdige momenten van onschuld, alsof ze van een afstand moest toezien terwijl een roofdier dat kind stiekem besloep.

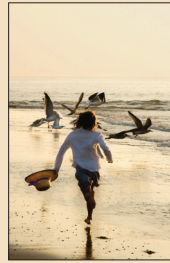
Ik zal dit nog een keer zeggen over twee jaar, over tien, over zeventien, over honderd jaar. Je zult tegen jezelf zeggen dat het niet waar kan zijn; je zult denken dat de tijd het heeft weggenomen of dat we niet genoeg deelden om het te laten voortduren. Ik weet het, ik begrijp het ook niet. Het past niet bij deze wereld, en het was maar zo'n korte tijd. Maar jij bent een deel van mij, en dat zul je altijd blijven.

In de verte klonk het geluid van een misthoorn. Als ze een raam opendeed, kon Carrie de golven tegen de rotsen horen slaan. Ook al vorderde buiten de ochtend, toch drong duisternis de kamer binnen en daalde die neer op de grond rond de plek waar ze zat. Carrie keek even op. Ze vond het vreemd hier te zijn, alsof ze zich tussen twee werelden bevond, twee levens. Wat vreemd de woorden te weten in de enveloppen. Ze zo plotseling terug te vinden, en toch, hadden ze haar ooit werkelijk verlaten? Waren ze niet als iedere ademteug of het bloed dat door haar aderen stroomde, steeds aanwezig zonder dat ze zich bewust was van hun bestaan?

Eén zomer had alles veranderd. En ze was nooit meer echt de oude geworden.

Ze had leren leven met de schaduw op de achtergrond. Soms had ze de schaduw verwelkomd en geloofd dat die iets toevoeg-

inspiratie en ontspanning
voor Elk moment

Cindy Martinusen ♦ AVONDTIJ

Een Italiaans kustdorp, magische romantiek, zwemmen in het maanlicht: Carrie herinnert zich een zomer vol liefde met de mysterieuze Graham. Ze is inmiddels gelukkig getrouwd met een andere man en heeft een zoontje, maar bewaart nog steeds warme herinneringen aan die ene onvergetelijke zomer. Wanneer ze hoort dat ze zelf niet lang meer te leven heeft, leeft haar verlangen naar Graham weer op.

Carries hartsvriendin Lauren besluit naar Graham op zoek te gaan. Hij zwerft sinds de dood van zijn ouders op zijn boot rond de wereld, vastbesloten om zichzelf juist nooit te laten vinden. Maar Lauren geeft niet op – ze wil koste wat kost dat Carrie hem nog eenmaal kan zien.

Cindy Martinusen schrijft vanuit verschillende gezichtspunten – Carrie, haar man, haar zoontje Eddie, Lauren én de vermiste Graham – een aangrijpend en ontroerend verhaal. Ze is ook de schrijfster van de prachtige roman *Vervolgen dromen*.

NUR 302

ISBN 978-90-5977-513-8

